

«Әр сұраққа – бір жауап»

---

1. “Ақпарат” сөзінің мағынасы?
2. Адам ақпаратпен не істейді?
3. Ақпараттық процестер дегеніміз не?
4. Ақпараттың өлшем бірліктері?
5. Информатика нені зерттейді?
6. Компьютер деген не?
7. Компьютер құрамына кіретін негізгі құрылғылар?

Тест тапсырмалары:

1. Ақпарат дегеніміз не ?

1. қоршаған ортада болып жатқан құбылыстар;
2. белгілі бір нәрсеге берілетін мағлұматтар;
3. деректер жиыны;
4. түрлі құбылыстар.

2. Ақпараттың ең кіші бірлігі:

1. байт;
2. Кбайт
3. бит
4. Мбайт

3. Ақпаратты қандай түрде бере аламыз?

1. ауызша, жазбаша, қимыл не қозғалыс түрінде;
2. жазбаша ;
3. тек ауызша;
4. компьютер арқылы.

4. Ақпаратты тарату құрылғыларын ата?

1. теледидар, радио, компьютер;
2. газет, журнал, радио, теледидар, телефон, интернет;
3. компьютер, адамдар, түрлі желілер;
4. теледидар, телефон, интернет, компьютер.

5. Информатика- .....ғылым.

1. техникалық тасымалдаушыға ақпараттарды орналастыру туралы
2. мәліметтерді сақтау және берілгендерді сұрыптау туралы
3. ЭВМ көмегімен ақпараттарды жинақтау , өңдеу , сақтау және беру, оның қасиеттері, берілу тәсілдері туралы
4. оқу процесінде компьютерді пайдалану туралы
5. телекоммуникациялық технологиялар туралы

08.10.2009 ж.

Сабақтың тақырыбы:

Есептеуіш техникасының даму тарихы. ЭЕМ - нің қоғам өміріндегі рөлі. ЭЕМ-ді қолдану аумақтары.

Сабақтың мақсаты:

Оқушыларды есептеуіш техниканың даму тарихымен оны құрылуының негізгі принциптерімен таныстыру. ЭЕМ-нің қоғам өміріндегі рөлін түсіндіру. ЭЕМ-ді қолдану аумақтары туралы ой-өрісін кеңейту.

Жоспары:

- **Жолбастар**
- **Жолсапар**
- **Аялдама**
- **Жолбекет**

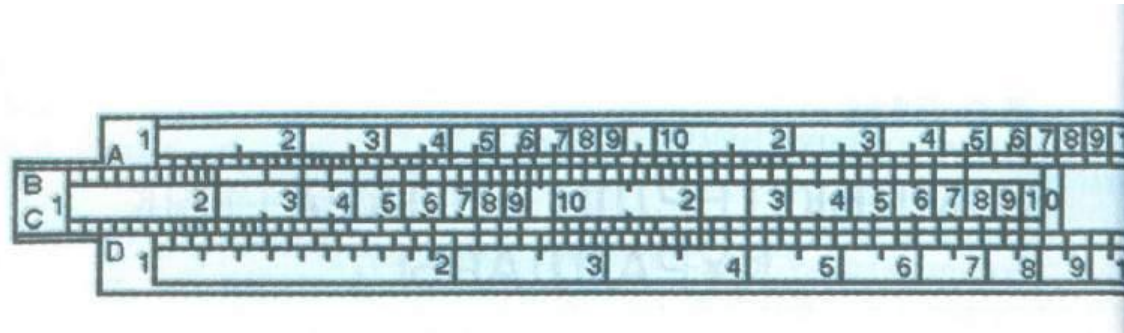
Есепшоттың дамуы

<i>Абак</i>	Батыс Еуропа	V-VI ғасыр	
<i>Суан-пан</i>	Қытай	VI ғасыр	
<i>Серобян</i>	Жапония	XV-XVI ғасыр	
<i>Есепшот</i>	Ресей	XVII ғасыр	

Логарифм сызғышы

- XVII ғасыр – шотландиялық математик Джон Непер логарифм түсінігін енгізді.
- 1761 жылы Д.Робертсон логарифм сызғышын жасады.

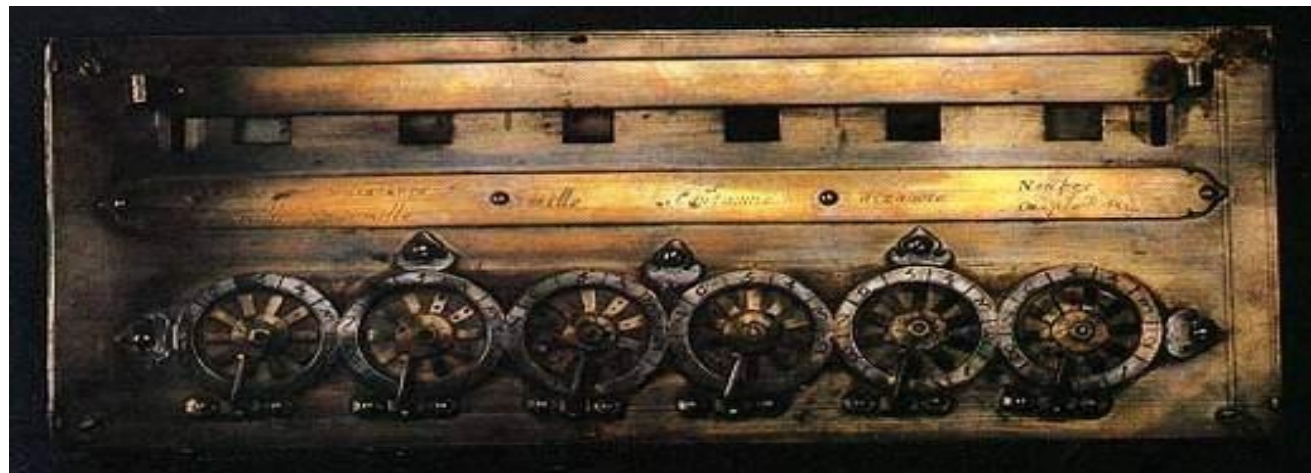

Паскаль машинасы

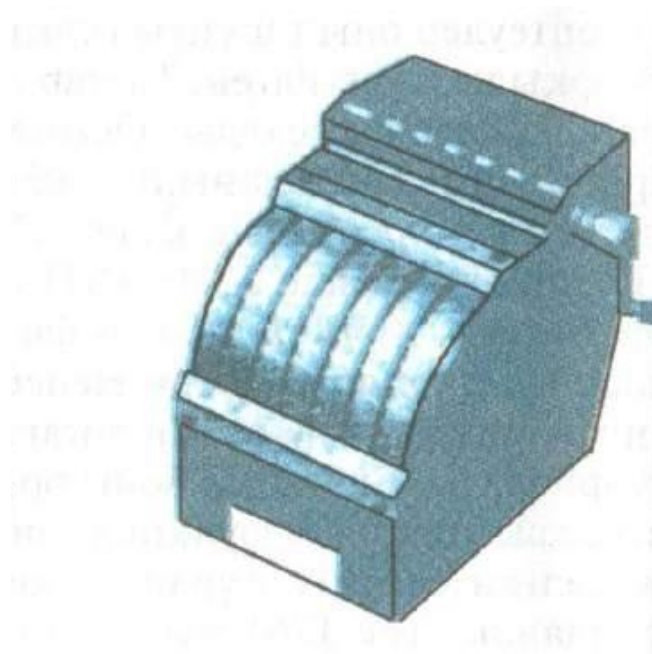
1642 жылы француз математигі Блез Паскаль қосу машинасын деп аталатын механикалық есептеу машинасын құрастырды.

Арифмометр

- 1694 жылы неміс математигі Лейбниц механикалық есептеу машинасын – арифмометрді құрастырды.

Қалта калькуляторы

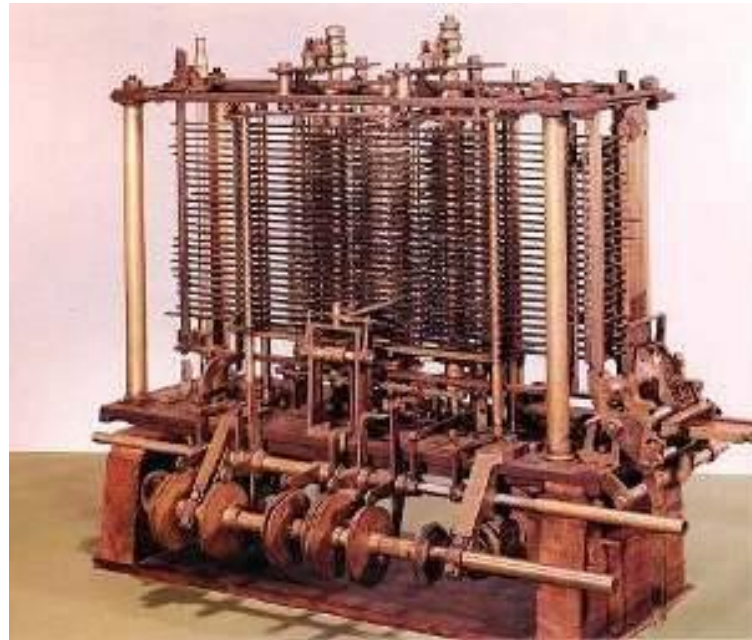
- Орыс өнертапқыштары П.Л.Чебышев пен В.Т.Однер қалта калькуляторының негізін салды.

Бэббидж машинасы

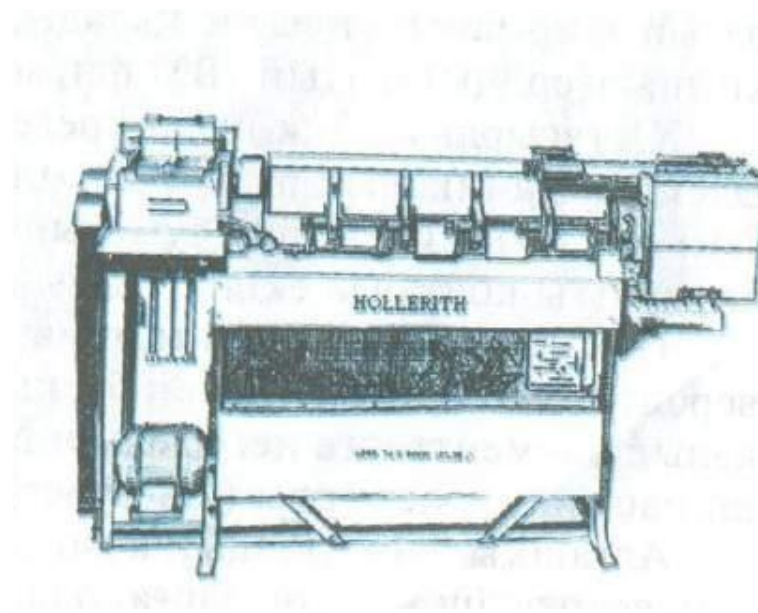
- 1833 жылы Чарлз Бэббидж “Аналитикалық машина” жобасын жасады.

Холлерит машинасы

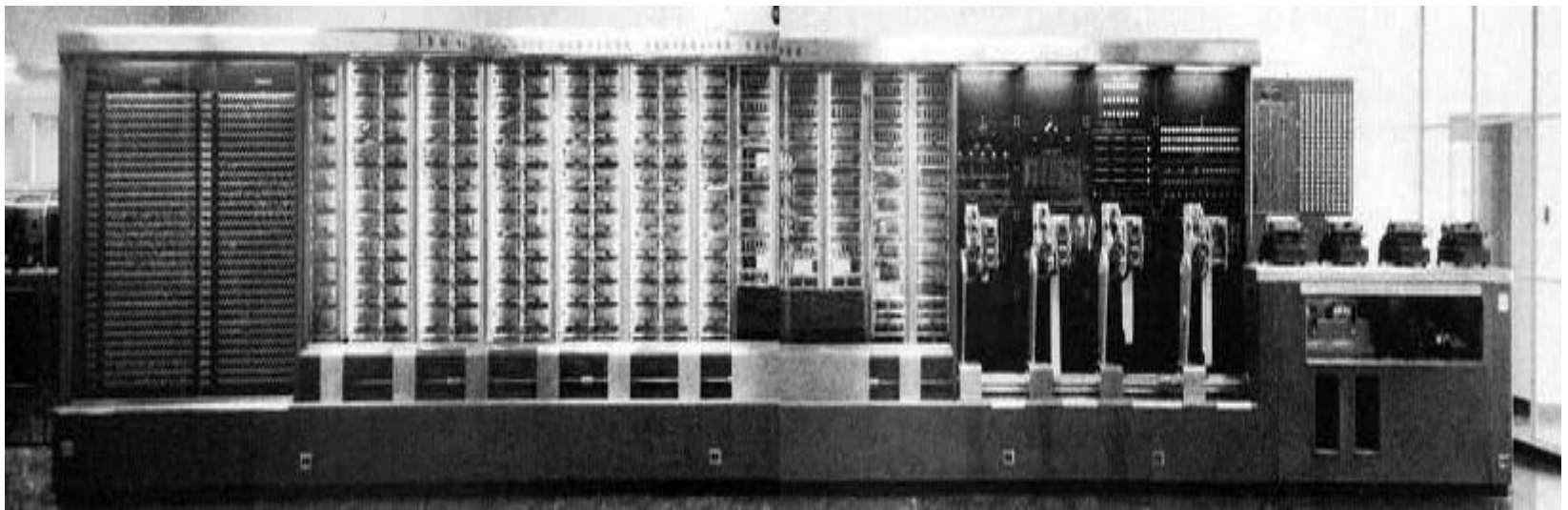
- XIX ғасырдың соңында американдық Герман Холлерит есепші-перфорациялық машина құрастырды.

“Марк - 1”

1944 жылы американ математигі Говард Айкен “Марк-1” автоматты есептеуіш машинасын құрастырды.

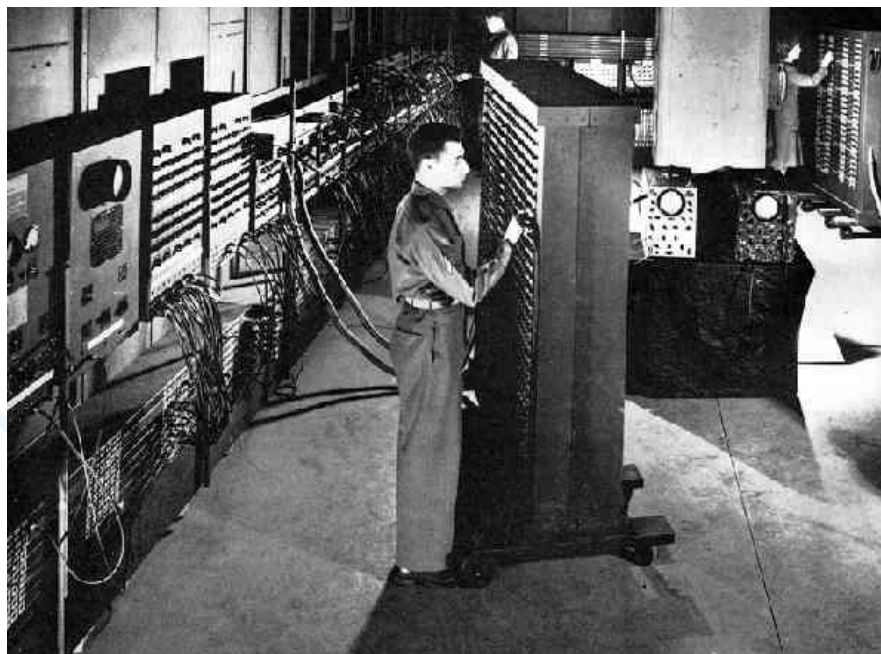

ENIAC

- 1946 жылы бірінші электронды есептеуші машина ENIAC жасалды. ENIAC-тың конструкторлары – Дж.Моучли мен Дж.Эккерт.

EDSAS

- 1946 жылы американ математигі Джон Фон Нейман ЭЕМ-нің жұмысы мен құрылымының принциптерін баяндап, 1949 жылы *EDSAS* машинасын құрастырды.

Джон фон Нейман

МЭСМ

- 1947 - 1948 жылдары академик Сергей Алексеевич Лебедевтің басшылығымен бірінші ЭЕМ “МЭСМ” жасалды.

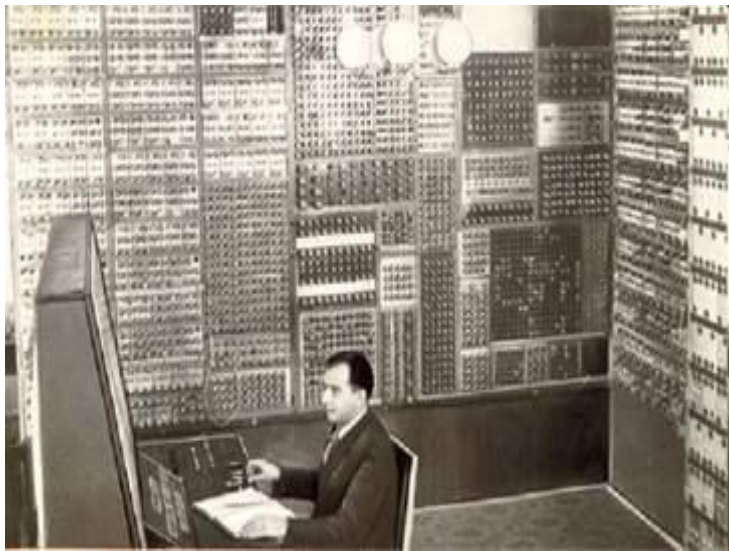

БЭСМ

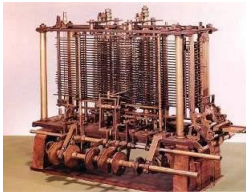

- 1952-53 жылдары БЭСМ пайдалануға енгізілді.

ЭЕМ-нің буындары

1940-1955 ж.ж.
I буын

Бэббидж машинасы ЭЕМ-нің арғы атасы

1955-1965 ж.ж.
II буын

транзисторлар

1965-1980 ж.ж.
III буын

микросхемалар

1980 ж. -
IV буын

үлкен және аса үлкен интегралды схемалар

Компьютерлердің V буыны?

Көптеген елдерде бесінші буындағы ЭЕМ-ді жасау қолға алынуда. Мақсат – бұл машиналар кәдімгі адам сөйлейтін тілге жуық тілді түсінетін, «жасанды интеллект» қызметін атқаратын суперкомпьютер құрастыру.

Мультимедиа құрылғылары

**CD/DVD
дискжетегі**

Видеокарта

TV-тюнер

**Дыбыстық
карта**

**Дыбыс
колонкалары**

Құлаққап

Микрофон

Джойстик

Геймпад

Руль

**Виртуалды нақтылық
дулығысы**

Қазіргі заманғы сандық техника

Ноутбук

ҚДК-қалталық
дербес
компьютер

MP3-
плеер

Электронды жазба
кітапшасы

Мультимедиялық
проектор

Сандық
фотоаппарат

Сандық
видеокамера

GPS-навигатор

Не? Қайда? Қашан?

№	Не?	Қайда?	Қашан?
1.	Абак	Ежелгі Қытай немесе ежелгі Египет	2000-5000 жыл бұрын
2.	Паскаль машинасы	Франция, Блез Паскаль	1642 жылы
3.	Арифмометр	Германия, Лейбниц	1694 жылы
4.	Логарифм сызғышы	Англия, Робертсон	1761 жылы
5.	ENIAC	АҚШ, Моучли, Эккерт	1946 жылы
6.	“Марк - 1”	Америка, Говард Айкен	1944 жылы
7.	БЭСМ	ССРО, С.А.Лебедев	1952-53 ж.ж.

“Ой толғаныс”

Компьютердің қоғамдағы ролі.

“БҮҮ” стратегиясы

БІЛГЕНІМ

Электронды есептеуіш машиналардың құрылғылары – жүйелік блок, монитор және пернетақта.

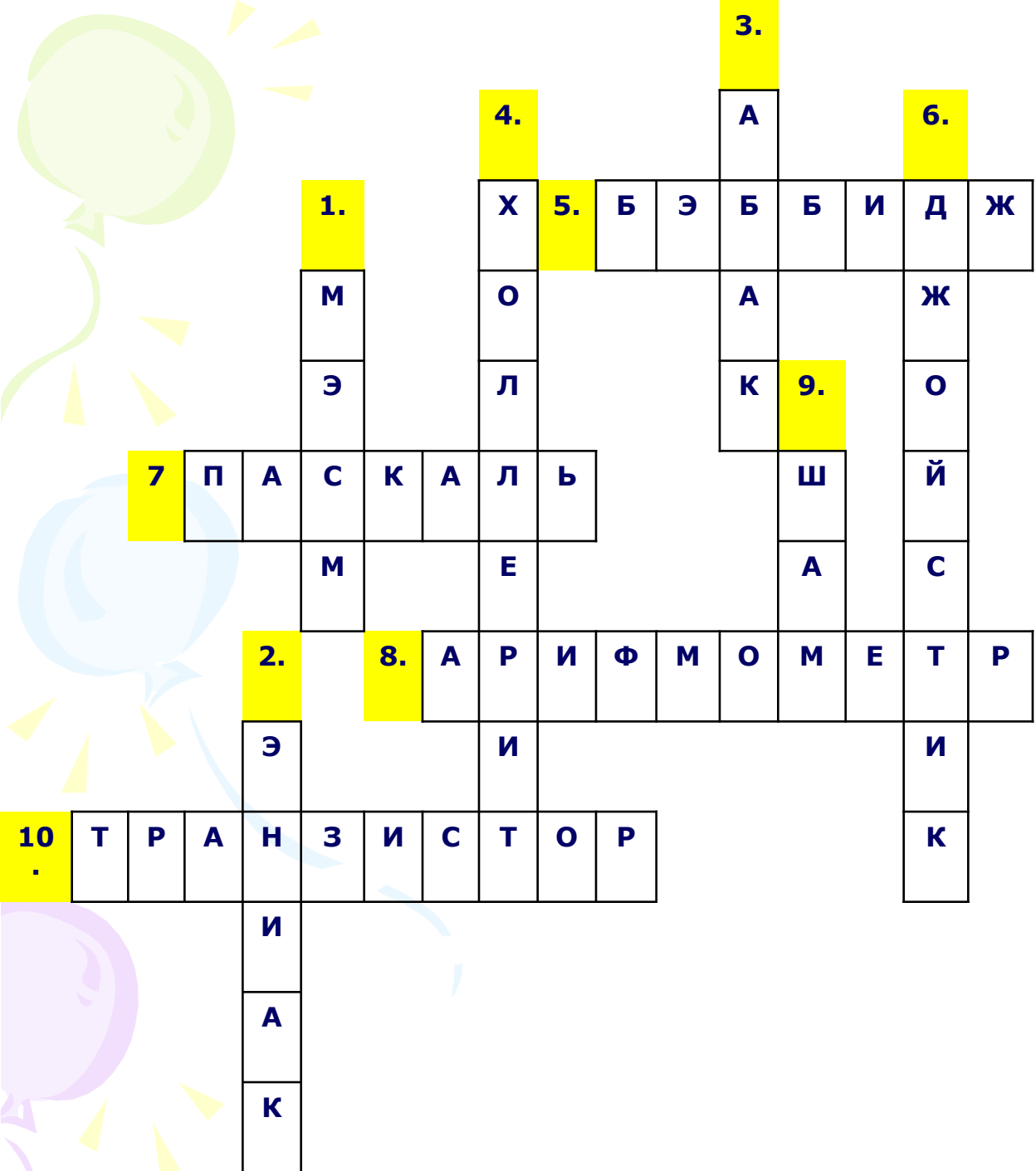
ҮЙРЕНГЕНІМ

Есепшоттың, есептеуіш құрылғылар мен машиналардың даму тарихы, ЭЕМ-нің буындарын.

ҮЙРЕНГІМ КЕЛЕДІ

Компьютердің V буыны - «жасанды интеллект» қызметін атқаратын суперкомпьютерлер туралы.

Тігінен:

1. Біздің елдегі I ЭЕМ.
2. Бірінші электронды компьютер
3. Гректердің ежелгі санау құралы.
4. Санау-перфорациялық машинасын жарыққа шығарушы.
6. Компьютер ойындарындағы дисплей экранына жылжымалы объектілерді басқаратын құрылғы.
9. ЭЕМ-нің I буынының элементтік базасы.

Көлденеінен:

5. Бағдарламамен басқарылатын аналитикалық машинаның авторы.
7. Қосатын машинаны ойлап тапқан адам.
8. Лейбництің механикалық санау машинасы.
10. ЭЕМ-нің II буынының элементтік базасы.

Үйге тапсырма:

2.1. тақырып

Есептеуіш техникасының даму тарихы

Мухтар Әуезовтің туғанына 100 жыл тоюына орай «Ақпарат» газетінің арнайы саны шығарылады.